
Ekerö Kommun

- Översyn av extern finansiering – analys av låneportfölj

mars 2014

Övergripande sammanfattning

Denna rapport har upprättats på uppdrag av Ekerö Kommun och avser Fas 1 av 3 enligt uppdragsbrevet "Översyn av extern finansiering – analys av låneportfölj, styrdokument och rutiner samt konsekvensanalys till medlemskap i Kommuninvest". Uppdragsbrevet är daterat 30 januari 2014 och Fas 1 omfattar analys av befintlig låneportfölj.

Vår rapport är framtagen enbart i syfte att användas av Ekerö Kommun. Om en tredje part skulle erhålla en kopia utan föregående skriftligt medgivande, kommer vi inte acceptera något ansvar för eventuella beslut som fattas baserat på denna rapport.

Vårt arbete har baserats på erhållen information avseende lån och derivat, existerande styrande dokument, riktlinjer och annan dokumentation framtagen av Ekerö Kommun samt via intervjuer med ekonomienheten.

Vi har graderat de observationer som presenteras i denna rapport efter dessas bedömda väsentlighet. Graderingen illustreras med hjälp av trafiksignaler. Även om graderingen ofrånkomligen är subjektiv och innehåller inslag av bedömningar och ställningstaganden kan definitionerna nedan vara vägledande.

Rött ljus indikerar normalt frågor som har eller kan ha en väsentlig inverkan på Ekerö Kommuns finansiella rapportering eller som är en väsentlig brist i den interna kontrollen.

Gult ljus indikerar frågor som, även om de inte uppfyller kriterierna för rött ljus, påverkar eller kan påverka den finansiella rapporteringen. Gult ljus kan också avse observationer av den interna kontrollen som, även om de inte utgör någon väsentlig brist, bör beaktas.

Grönt ljus avser mindre brister eller fel där risken för otillbörlig användning och/eller felaktigheter är lägre, men där det ändå bedöms finnas utrymme för förbättringar.

Nedan följer våra rekommendationer som återfinns i sin helhet i rapporten.

Referens	Sektion	Rekommendation	Gradering
1	3.2.2. Räntebindning (Derivat/Swappar)	Ekerö Kommun bör matcha löptiden på lånen med löptiden på derivat ändamålsenligt.	
2	3.2.2. Räntebindning (Derivat/Swappar)	Ekerö Kommun bör säkerställa att andelen ränteswappar i förhållande till lån är ändamålsenlig. Detta regleras i Finanspolicyn.	
3	3.2.3. Redovisning av derivat	Ekerö Kommun bör fullfölja det påbörjade arbetet för att uppnå kraven för såringsredovisning enligt RKR 21.	
4	3.2.4. Derivatavtal	Ekerö Kommun bör gå igenom samtliga derivatavtal för att säkerställa att de inte innehåller några optioner till bankens förmån.	
5	3.3. Kommande års investerings-/finansieringsbehov	Vid nya lån bör rådande derivatvolym beaktas, per 2014-03-07 var derivatvolymen ca 89 % av skuldportföljen. Finanspolicyn skall reglera hur stor andel Ekerö Kommun skall räntesäkra.	
6	3.4.1. Refinansieringsrisk	Ekerö Kommun bör utreda sin kapitalbindning (löptid) avseende låneportföljen med hänsyn till	

		refinansieringsrisken.	
7	3.4.2. Ränterisk	Ekerö Kommun bör framgent sträva efter att minimera den ränterisk som Kommunen idag exponeras mot på grund av ränteswapparna och den timingdifferens som uppstår i förhållande till lånen.	
8	3.4.3. Motpartsrisk	Kommun bör stäva efter att minimera den motpartrisen som Kommunen idag exponeras mot då hela derivatportföljen är mot en motpart.	
9	3.5. Betalningsflöden	Ekerö Kommun bör förfina beräkningen av den upplupna räntan per månad.	
10	3.6. Koppling till finans och kreditpolicy	Ekerö Kommuns snitträntebindningstid är per februari 2014 ~4,5 år, enligt befintlig Riskinstruktionen bör den inte överstiga 3 år.	

Våra rekommendationer är baserade på erfarenheter av hantering av lånefinansiering och finansieringsrelaterade frågor. Rapporten och medföljande rekommendationer kan med fördel beaktas för att skapa goda förutsättningar för en effektiv finansiering och god intern kontroll.

Med vänliga hälsningar,

PwC genom

Susanna Collijn

Partner, Uppdragsansvarig

Christian Öberg

Senior Manager, Projektledare

Innehållsförteckning

Övergripande sammanfattning	2
1. Inledning	5
1.1. Bakgrund	5
1.2. Uppdragets omfattning	6
1.3. Uppdragets syfte	6
1.4. Metod	6
2. Ekerö Kommuns finansverksamhet	7
2.1. Organisationsstruktur	7
2.2. Operativ verksamhet	7
2.3. Beslutsordning	7
3. Iakttagelser och rekommendationer	8
3.1. Kapitalstruktur	8
3.2. Befintlig finansieringslösning och säkringsstruktur	8
3.3. Kommande års investerings-/finansieringsbehov	10
3.4. Risker och riskhantering	11
3.5. Betalningsflöden	12
3.6. Koppling till finans och kreditpolicy	12
3.7. Analysera typer av derivat	13
4. Appendix	15
4.1. Erhållet skriftligt underlag	15
4.2. Intervjuer	15
4.3. Förkortningar	15

1. Inledning

På uppdrag av Ekerö Kommun samt mottagande av uppdragsbrev daterat 2014-01-15 från Ekerö Kommun har PwC genomfört en nulägesanalys av befintlig låneportfölj samt analys av derivat (ränte- och valutaderivatprodukter) i portföljen och dess påverkan och effekt på resultatet. Nulägesanalysen innehåller även en sammanställning av historisk utveckling, löptider och räntenivåer.

Analysen har genomförts genom intervjuer med relevant personal inom ekonomienheten, samt genom att studera erhållet skriftligt material.

1.1. Bakgrund

Ekerö Kommuns koncern omfattar Kommunen och ett bolag – bostadsbolaget AB Ekerö bostäder. Kommunen finansierar sig idag via marknaden genom ett flertal banker och har upptagit lån till rörlig STIBOR ränta. Ekerö har valt att räntesäkra via ränteswappar och betalar efter beaktande av ränteswapparna en fast ränta. Informationen avseende lån och ränteswappar enligt nedan är inhämtad från Kommunens månadsvisa sammanställning:

Bank	Lånebelopp, tkr	Löptid	Kapitalbindning	STIBOR	Marginal	Ränta
Swedbank	20 000	2015-03-15	1 år	0,93	0,20	1,13%
Swedbank	20 000	2015-01-15	1 år	0,96	0,31	1,27%
Handelsbanken	20 000	2015-01-02	1 år	1,21	0,68	1,89%
Handelsbanken	20 000	2014-12-29	1 år	1,20	0,68	1,88%
Handelsbanken	30 000	2016-12-16	3 år	1,01	0,56	1,57%
Handelsbanken	20 000	2015-12-16	2 år	1,00	0,47	1,47%
Handelsbanken	50 000	2014-06-13	6 mån	1,22	0,48	1,70%
Handelsbanken	20 000	2017-02-15	3 år	0,95	0,40	1,35%
SEB	95 000	2014-12-15	1 år	1,22	0,69	1,91%
Nordea	10 000	2016-12-16	3 år	0,93	0,64	1,57%
Nordea	40 000	2015-12-16	2 år	1,02	0,48	1,50%
Nordea	20 000	2014-11-24	1 år	1,02	0,44	1,66%
Total	365 000					

Bank	Belopp, tkr	Löptid	Swap (fast)	Swap (rörlig)	Ränta (netto)
Nordea	30 000	2014-10-14	4,45	0,94	3,51%
Nordea	35 000	2015-03-23	3,24	0,93	2,31%
Nordea	40 000	2015-06-17	3,83	1,00	2,83%
Nordea	40 000	2016-09-19	3,75	0,93	2,82%
Nordea	45 000	2017-09-19	3,93	0,93	3,00%

Nordea	50 000	2018-10-15	5,54	0,94	4,60%
Nordea	45 000	2020-09-21	3,93	0,93	3,00%
Nordea	40 000	2032-09-20	3,66	0,93	2,73%
Total	325 000				

1.2. Uppdragets omfattning

Detta uppdrag avser Fas I enligt uppdragsbrevet från PwC till Ekerö Kommun daterat 2014-01-30. Här framgår att uppdraget avser följande:

1. Nulägesanalys, vi avser att utföra en analys och genomgång av befintlig låneportfölj. Nulägesanalysen är en sammanställning av historisk utveckling, löptider och räntenivåer.

Följande områden kommer att beaktas:

- a) Kapitalstruktur (lån/eget kapital)
 - b) Befintlig finansieringslösning och säkerhetsstruktur
 - c) Kommande års investerings-/ finansieringsbehov
 - d) Risker och riskhantering
 - e) Betalningsflöden
 - f) Koppling till finans och kreditpolicy
2. Analysera typer av derivat (ränte- och valutaderivatprodukter) i portföljen samt deras påverkan och effekt på resultatet. Vi avser även att behandla historiska värden (lån och derivat) för att om möjligt förklara historiska ställningstaganden och dess utveckling.
 3. Förslag till eventuella förändringar i låneportföljen och hantering av derivat med hänsyn tagen till att befintlig lånenivå kvarstår och scenariot att lånenivån de kommande 1-3 åren hypotetiskt behöver öka med 100-200 mkr.

1.3. Uppdragets syfte

Syftet med analysen är att genomföra en utvärdering av låneportföljen och kommunicera de huvudsakliga utmaningar och möjligheter Ekerö Kommun står inför samt rekommendera områden och åtgärder som krävs för att uppnå målen.

1.4. Metod

Analysen har genomförts genom granskning av styrande dokument, policies, strategidokument samt genomgång av låne- och derivatportföljen. Analysen har även omfattat rutiner för kontroll, uppföljning och rapportering.

Vidare har utvalda personer inom organisationen intervjuats i syfte att komplettera den information som erhållits via dokumentation avseende Ekerö Kommuns finansverksamhet.

2. Ekerö Kommuns finansverksamhet

2.1. Organisationsstruktur

I dag är ekonomienheten strukturerad enligt följande:

Ekonomichef
Redovisningsansvarig
Redovisningsekonom

Katinka Wallin
Ann-Christine Hägg
Elisabeth Wallman

2.2. Operativ verksamhet

Inom ramarna för ekonomienheten ingår förvaltning av Kommunens skulder, räntesäkring och kassa. Arbetet utförs i linje med Ekerö Kommuns finanspolicy/finansregler (Finansregler för Ekerö Kommun och Kommunens bolag), Riskinstruktioner (Riskinstruktioner för Ekerö Kommun och Kommunens bolag) samt föreskrifter om medelförvaltningen.

2.2.1. Låneportföljen

Låneportföljen uppgår per mars 2014 till 365 mkr vilket framgår i sektion: "Bakgrund". Räntebindningstiden på lånen varierar mellan 3 månader och 3 år och lånen förfaller mellan 2014-06-13 till 2017-02-15. För att säkra sin exponering mot eventuella räntehöjningar på marknaden har Kommunen valt att ingå i flertalet räntesäkringar i syfte att få den framtida räntekostnaden känd med fastränta derivat (ränteswappar) till ett värde av motsvarande 325 mkr. Löptiden för dessa ränteswappar varierar mellan 2014-10-14 -> 2032-09-20.

Vid intervju framgår att Ekerö fått assistans avseende finansieringsstrategi, upprättande av lånestruktur, planering av ränteswappar bla genom sin husbank Nordea Markets.

2.2.2. Placeringar

PwC har förstått från information erhållen genom intervjuer att inga placeringar i överskottslikviditet i nuläget finns.

2.3. Beslutsordning

I "Finansregler för Ekerö Kommun och Kommunens bolag" framgår att "Kommunfullmäktige fastställer en övre gräns för Kommunkoncernens låneomslutning. Genom ett tak för låneomslutning kommer ramen att omfatta såväl befintliga lån som ökad upplåning genom nya lån och lån som upptages som ersättning för befintliga lån".

Kommunstyrelsen beslutar om låneportföljen, Ekonomichefen tillhandahåller förslaget utifrån antagen finanspolicy.

3. Iakttagelser och rekommendationer

3.1. Kapitalstruktur

Ekerö Kommuns totala låneskuld har minskat över tid sedan 2004 (461 mkr). Per mars 2014 uppgick den totala låneskulden till 365 mkr enligt erhållen fil: "Låneskuld_Resultat_YYYYMMDD.xlsx".

Vid intervju framkom att Ekerö Kommun de senaste åren haft som policy att hålla nere antalet investeringar och fokusera på amortering. Framgent kommer dock investeringarna inom Kommunen att öka vilket med stor sannolikhet öka låneskulden. Detta redogörs vidare för i sektion 3.3.

3.2. Befintlig finansieringslösning och säkringsstruktur

3.2.1. Kapitalbindning (Lån)

Kapitalbindning (Lån)	Belopp (tsek)	Procent
3 mån	50 000	14 %
1 år	195 000	54 %
2 år	60 000	16 %
3 år	60 000	16 %
TOTAL	365 000	100%

Per mars 2014 förfaller majoriteten av Ekerö Kommuns lån inom ett år och samtliga inom tre år. Given kapitalbindning överensstämmer med antagen Finanspolicy (inte mer än 25% av utestående lån får förfalla inom en 12 månaders period). Ekerö Kommun har under 2014 valt att ha en längre kapitalbindning än historiskt vilket är ändamålsenligt givet verksamheten.

Sammanfattningsvis:

- *En kommun har normalt lättare att få lån hos en bank jämfört med exempelvis ett traditionellt vinstdrivande företag. Detta beror på att kommunen anses mer finansiellt stabil och risken för att gå i konkurs är avsevärt lägre. Kommuner har således en lägre refinansieringsrisk. En kommun kan ha långa investeringar som behöver finansieras över tid och då är det viktigt att kommunen säkerställer att det finns upplåning eller möjlighet till upplåning att finansiera investeringen långsiktigt.*
- *Det är positivt att Ekerö kommun under 2014 valt att ha en längre kapitalbindning jämfört med tidigare år vilket överensstämmer med räntebindningstiden och kommande investeringsbehov för Ekerö Kommun. PwC rekommenderar att fortsätta sträva efter en kapitalbindning där 75 % av lånen har ett förfall längre än 12 månader.*

3.2.2. Räntebindning (Derivat/Swappar)

Räntebindning (Derivat)	Nominellt belopp (TSEK)	Procent
1 år (2014)	30 000	9 %
2 år (2015)	75 000	23 %
3 år (2016)	40 000	12 %
4 år (2017)	45 000	14 %
5 år (2018)	50 000	15 %
7 år (2020)	45 000	14 %
19 år (2032)	40 000	12 %
TOTAL	325 000	~100%

Ett swapavtal ingås när man avser att säkra sina framtida räntekostnader, Ekerö Kommun har således en i förväg känd total räntekostnad fram till dess antingen lånen eller ränteswapparna förfaller. Ett bilateralt fasträntelån kan bedömas mindre flexibelt än att låna rörligt och säkra räntekomponenten med räntederivat. Ekerö Kommun ingår inte räntederivat för att spekulera i ränteläget utan enbart för att säkra sina framtida räntekostnader och säkra sig mot stigande marknadsräntor.

Ekerö Kommuns räntebindning är avsevärt längre än kapitalbindningen. Då avsikten med att använda derivat är att de ska matcha löptiden på lånen är detta inte ändamålsenligt. Risken med att ha en längre räntebindning jämfört med kapitalbindning är att lånen hinner förfalla innan derivatvtalen gör det. Ekerö Kommun tvingas att betala ränta enligt derivatavtal där tanken initialt varit att kopplade till lån som redan har förfallit och därmed inte längre finns. Då PwC fått information om att Ekerö Kommun ämnar öka sin upplåning med 100 MSEK under 2015 anses risken att Ekerö Kommun skulle behöva betala ränta på endast derivatkontrakten som låg.

Avseende säkring av räntan via derivatkontrakt är praxis att man normalt inte säkrar hela låneportföljen, finanspolicyn skall styra hur stor andel som bör säkras. Idag har Ekerö Kommun valt att räntesäkra 89% av värdet på låneskulden. Generellt kan sägas att ju större andel räntesäkring från fast till rörlig ränta som en Kommun har desto lägre riskaptit har kommunen. Med riskaptit avses hur stor risk som Kommunen är beredd att exponera sig mot och Ekerö Kommun har alltså valt att här ha en låg riskexponering.

Sammanfattningsvis:

- **Ekerö Kommun bör matcha löptiden på lånen med löptiden på derivat ändamålsenligt.**
- **Ekerö Kommun bör säkerställa att andelen ränteswappar i förhållande till lån är ändamålsenlig. Detta regleras i Finanspolicyn, huruvida andelen är ändamålsenlig beror på den riskaptit som Ekerö Kommun har och hur stor risk avseende ränta som Kommunen är beredd att exponera sig mot. I nuläget är andelen ränteswappar i förhållande till lån förhållandevis hög, dvs en låg riskaptit. Detta medför att Ekerö Kommun har god kännedom om framtida räntekostnader de närmste åren**

3.2.3. Redovisning av derivat

Per 2014-01-01 infördes nya regler inom Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) avseende redovisning av derivat och ränteswappar (RKR 21). Redovisningen av derivat och ränteswappar blir lik den i BFNAR 2012:1 (K3) medför att värdet på ränteswapparna ska redovisas i balansräkningen såvida det verkliga värdet på ränteswapparna är negativt på balansdagen och under förutsättning att säkringsredovisning ej tillämpas.

I det fall derivaten redovisas i balansräkningen ska det orealiserade resultatet av ränteswapparna jämfört med om motsvarande ränteswapsavtal hade ingåtts på marknaden idag redovisas i resultaträkningen (verkligt värde). För Ekerö Kommuns del uppskattas detta till en resultatmässig kostnad om ca 28 miljoner kronor per 2014-03-07.

För att undvika att redovisa ränteswapparna i balansräkningen och det orealiserade resultatet i resultaträkningen skulle Ekerö Kommun behöva tillämpa så kallad säkringsredovisning. I sådant fall kan Kommunen fortsätta att redovisa ränteswapparna likt tidigare, dvs. att endast det realiserade resultat från räntewapparna redovisas i resultaträkningen löpande över tiden.

I och med de nya reglerna, RKR 21, ställs högre krav än tidigare för att få tillämpa säkringsredovisning, exempelvis ska säkringsrelationerna dokumenteras och effektiviteten av dem bedömas initialt och löpande. I praktiken innebär detta att Ekerö Kommun behöver bevisa att de kommer att ha säkerställd upplåning under hela ränteswapparnas löptid där det nominella värdet på ränteswapparna inte överstiger befintlig eller sannolik framtida upplåning. Det krävs också att underliggande valuta och räntebas är samma i lån och ränteswappar.

De nya reglerna i RKR 21 innebär också mer omfattande upplysningskrav för såväl derivat som säkringsredovisning. De nya upplysningskraven träder ikraft för årsredovisningen 2014-12-31.

Vid samtal med Ekerö Kommun har framgått att Kommunen avser att tillämpa säkringsredovisning och framtagandet av säkringsdokumentation har påbörjats.

Sammanfattningsvis:

- ***Ekerö Kommun bör fullfölja det påbörjade arbetet för att uppnå kraven för säkringsredovisning enligt RKR 21. Om man väljer att inte tillämpa säkringsredovisning uppstår det en resultatpåverkan per 2014-03-07 på ca -28 MSEK.***

3.2.4. Derivatavtal

I derivatavtal kan det finnas en option som ger banken rätt av att avsluta eller förlänga det befintliga derivatet. Dessa optioner är normalt till ekonomisk fördel för banken och därmed till ekonomisk nackdel för motparten. Exempelvis kan banken i förtid avsluta ett derivatkontrakt som är räntemässigt fördelaktigt för motparten. Konsekvensen blir att motparten förlorar den fördelaktiga räntan och får betala en högre ränta vilket leder till ökade räntekostnader. Det är att rekommendera att säkerställa att Ekerö Kommuns derivatavtal inte innehåller ovan nämnda option.

Sammanfattningsvis:

- ***Ekerö Kommun bör uppdatera befintligt master avtal med banken för att säkerställa att de inte innehåller några optioner till bankens förmån.***

3.3. Kommande års investerings-/finansieringsbehov

Kommande investeringar och finansieringsbehov kommer enligt Kommunen att med stor sannolikhet öka under 2015. Enligt samtal med Ekerö Kommun finns ett behov att öka sitt lånebehov med 100 MSEK. Totala upplåningen kommer uppgå till ca 470 MSEK. I samband med upptagande av nya lån bör hänsyn tas till existerande räntebindningstid dvs ränteswapparna. Per 2014-03-07 är derivatvolymen ca 89 % av skuldportföljen, vid nya lån kommer denna volym minska.

Sammanfattningsvis:

- **Vid nya lån bör rådande derivatvolym beaktas, per 2014-03-07 var derivatvolymen ca 89 % av skuldportföljen. Finanspolicyn skall reglera hur stor andel Ekerö Kommun skall räntesäkra.**

3.4. Risker och riskhantering

Ekonomienhetens arbete utgår från riktlinjerna i Finansregler (Finansregler för Ekerö Kommun och Kommunens bolag), Riskinstruktioner (Riskinstruktioner för Ekerö Kommun och Kommunens bolag) samt föreskrifter om medelförvaltningen.

PwC avser inte att i denna rapport bedöma om Kommunens styrdokument är ändamålsenliga.

3.4.1. Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisken beskrivs i Riskinstruktionerna (sektion 2.1.1) som ”att Kommunen och Kommunens bolag inte kan finansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår”.

I Riskinstruktionerna sektion 2.1.2 framgår att: ”För att tillgodose möjligheten till refinansiering skall en jämn förfallostruktur eftersträvas genom att inte mer än 25% av utestående lån får förfalla inom en 12 månaders period”.

Baserat på tabellen i sektion 3.2.1 framgår att mindre än 25% förfaller inom 12 månader. Ekerö Kommun håller sig därför inom gränsvärdet i Riskinstruktionen.

Sammanfattningsvis:

- **Ekerö Kommun bör utreda sin kapitalbindning (löptid) avseende låneportföljen med hänsyn till refinansieringsrisken.**

3.4.2. Ränterisk

Avseende ränterisk framgår i Riskinstruktionerna (sektion 2.1.1) att ränterisken definieras som: ”risken att en ränteuppgång ökar finansieringskostnaden i utestående lån”. Vidare framgår i sektion 2.1.2 att: ”För att minimera ränterisken är målsättningen att räntebindningen ska vara 2 år med en tillåten avvikelse på +/- 12 månader. Maximalt får 25% ränteomsättas inom en 3-månadersperiod”.

Vi har noterat att förfalldagen på Ekerö Kommuns derivat och låneportfölj inte korrelerar optimalt, dvs lånen förfaller inte exakt samma valutadag som derivaten och räntebetalningarna utförs därför inte på samma dagar.

Vidare har noteras att STIBOR i lånen och STIBOR i swapavtalen inte korrelerar då man valt att ingå avtalen vid olika tidpunkter.

Sammanfattningsvis:

- **Ekerö Kommun bör framgent sträva efter att minimera den ränterisk som Kommunen idag exponeras mot på grund av ränteswapparna och den timingdifferens som uppstår i förhållande till lånen. Detta bör beaktas när nya lån och ränteswapsavtal ingås.**
- **Vid en beräkning av ränterisken uppgår denna timingdifferens per feb/mars 2014 till 0,001. dvs risken för hela låneportföljen och derivatportföljen givet en**

10 dagars period uppgår till ca 9 TSEK vid en ränteförändring av 3M STIBOR med 0,001.

3.4.3. Motpartsrisk

Samtliga ränteswappar har ingåtts med Nordea. Ekerö Kommun har idag 100% av sin exponering mot en motpart avseende derivat.

Sammanfattningsvis:

- **Ekerö Kommun bör stäva efter att minimera den motpartrisken som Kommunen idag exponeras mot då hela derivatportföljen är mot en motpart. Att minska denna risk medför att Kommunen blir mindre påverkad ifall Nordea får finansiella svårigheter och eventuellt går i konkurs. Vidare kan Ekerö Kommun möjlighet att förhandla till sig mer fördelaktiga räntor ifall offerter inhämtas från flera banker. Slutligen är det att rekommendera att ha ett nätverk och samarbete med flera banker för att inte göra sig beroende av endast en bank.**

3.5. Betalningsflöden

I nuläget beräknas räntekostnaden per månad i Excel och bokas upp som en upplupen ränta (skuld) månadsvis. Beräkningen baseras på information från bankerna alternativt på avier som specificerar ränta erhållen från banken. När den faktiska räntan skall betalas (normalt kvartalsvis) bokas den upplupna räntan bort och istället bokas den faktiska räntekostnaden. Detta är i linje med praxis. PwC har noterat att räntan i den månadsvisa upplupna ränteberäkningen baseras på schablonen om 30 dagar. Detta får ingen effekt över tid men vid månadsbokslut är beräkningen inte helt fullständig och riktig.

Sammanfattningsvis:

- **Ekerö Kommun bör förfina beräkningen av den upplupna räntan per månad. Förslagsvis kan Excelfunktionen (DAYS360) användas.**

3.6. Koppling till finans och kreditpolicy

Ekerö Kommuns ekonomienhets verksamhet utgår från riktlinjerna i Finansregler, Riskinstruktioner samt föreskrifter om medelförvaltningen. PwC har noterat via samtal att det kan föreligga ett behov av en översyn och om tillämpligt revidera antagna Finansregler och Riskinstruktioner. Detta då dokumenten senast uppdaterades 2005 samt att ekonomienheten själva anser att vissa områden behöver uppdateras och förtydligas. PwC har noterat att all EMIR rapportering hanteras av Nordea, Ekerö Kommun har ansvaret för att rapportering sker och är rätt och riktigt, ansvaret kan inte delegeras enbart rapporteringen.

PwC har noterat att Ekerö Kommun avviker från Riskinstruktionen där målsättningen avseende räntebindningstid är 2 år +/- 12 mån. Idag är Ekerö Kommuns räntebindningstid på 4,5 år. Fördelen med en längre räntebindningstid är att Ekerö Kommun kan förutse sina räntekostnader över en längre tid framöver. Nackdelen är att längre räntebindningstid medför normalt högre räntor. I Ekerö Kommuns fall betalar man därför högre räntor än rådande marknadsräntor.

Sammanfattningsvis:

- **Ekerö Kommuns snitträntebindningstid är per februari 2014 4,5 år (avser derivaten), enligt befintlig Riskinstruktionen bör den inte överstiga 3 år. Ekerö**

Kommun bör utreda om antagen Riskinstruktion är ändamålsenlig kopplat till givna marknadsförutsättningar.

- **Ekerö Kommun har ingått avtal med Nordea för all rapportering avseende EMIR.**

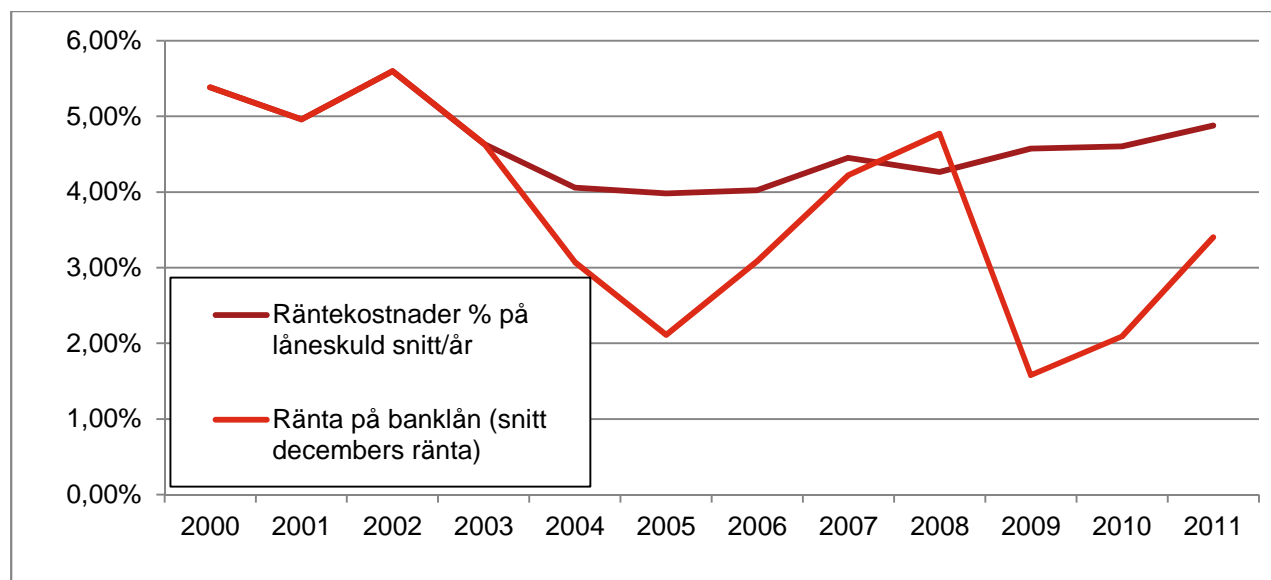
3.7. Analysera typer av derivat

Ekerö Kommun har ingått ränteswapavtal för att erhålla en fast räntekostnad på sina lån. Baserat på informationen i den erhållna excel-filen: "Räntehistorik 2000 till 2012" har PwC upprättat diagrammet nedan som visar den faktiska räntekostnaden som betalats under perioden 2000 till 2011 (mörkröd) i förhållande till snitträntan på endast banklånen som skulle ha betalats ifall ränteswapavtalen ej hade ingåtts (röd).

Swapavtal ingicks 2004 med bakgrund till bankernas räntor och 3-månaders STIBOR varit höga under de senaste åren. Syftet var att säkra Ekerö Kommuns kommande räntekostnader till en i förväg avtalad kurs och som vid den tidpunkten inte var orimlig i förhållande till 3-månaders STIBOR. Under finanskrisen och 2008 var också ränteswapparna fördelaktiga vilket framgår i diagrammet enligt nedan. Ingen kunde dock förutspå att marknads- och bankräntorna skulle sjunka så mycket som de gjorde i samband med och efter finanskrisen.

Sammanfattningsvis:

- **Mot bakgrund av rådande marknadsförhållanden 2004 var beslutet att ingå ränteswapsavtalen rimligt. Det utfördes för att få ekonomisk säkring och för att Ekerö Kommun skulle kunna förutse sina räntekostnader över tid. Den fasta ränta som erhöles på ränteswapparna var marknadsmässig vid tidpunkten.**

3.7.1. Riskanalys

Ekerö Kommuns derivatportfölj har följande riskprofil:

Vid en räntepunktsförändring (0,01%) påverkar det derivatportföljen per 2014-03-07 med 152 TSEK. En ränteförändring om 50 punkter (0,5%) ändrar det totala marknadsvärdet med 7,6 MSEK. För att marknadsvärdet skall hamna på noll, dvs inga brytkostnader måste räntan stiga med 182 punkter (1,82%).

Sammanfattningsvis:

Räntan måste stiga med 1,82 % för att ränteswapparna ska vara ekonomiskt fördelaktiga. Dock bör poängteras att syftet med räntesäkring där rörlig ränta byts mot fast dock inte är att erhålla ett positivt resultat eller en vinst. Syftet är istället att kunna förutse sina räntekostnader över tid för att exempelvis kunna upprätta en rimlig budget. Under perioden 2004 till 2011 har Ekerö Kommun lyckats hålla sina räntor stabilt mellan 4-5 %. Detta har, med undantag för 2008, varit mindre fördelaktigt än marknadsräntorna. Att betala en så låg ränta som möjligt har dock inte varit målet för Ekerö Kommun. Målet har snarare varit att minska Kommunens exponering mot fluktuationer i marknadsräntor.

4. Appendix

4.1. Erhållet skriftligt underlag

Följande dokumentation har erhållits från Ekerö Kommun och har fungerat som underlag för vårt arbete:

- Elektronisk mapp: "Uppföljning och analys över tid"
- Elektronisk mapp: "Underlag i samband med nya lån och budget prognos"
- Elektronisk mapp: Månatlig uppföljning lån"
- Elektronisk mapp: "Eker Finanspolicy"
- Elektronisk mapp: "EBAB Finanspolicy och portföljpresentation"
- Elektronisk mapp: "Div Nordea Market"
- Elektronisk mapp: "Andra kommuner"
- Elektronisk mapp: "Uppdragsbeskrivning"
- Fil: "Räntehistorik 2000 till 2012"
- Fil: Pobl kommunal redovisning & finansiering"
- Fil: "Kommuninvest_20130308_Presentation"
- Fil: "2013-11-28 lån & derivat".
- Fil: 2014-02-14 Lån och derivat"
- Fil: "Info_20140224_KW"
- Fil: "2013 dec Ekerö Säkringsdoc NYA MALLEN"
- Fil: "2013 dec säkringsdok"
- Fil: "Delegationsbeslut_Ec_nr3_2014"

4.2. Intervjuer

Följande intervjuer har genomförts:

• Ekonomichef:	Katinka Wallin	2014-02-21, 2014-03-13
• Redovisningsansvarig:
Redovisningsekonom:	Ann-Christin Hägg
Elisabeth Wallman	2014-02-17

4.3. Förkortningar

Derivat

Ett räntederivat har alltid två parter, den ena parten har rättigheten att erhålla en förutbestämd ränta och den andra parten skyldighet att erlagga en ränta (tex STIBOR 3M). En ränteswap är ett finansiellt derivat.

EMIR

Emir (European Market Infrastructure Regulation) består av en EU-förordning, med tillhörande tekniska standarder, och en svensk lag. Emir, EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter

och transaktionsregister ((EU) 648/2012) trädde i kraft den 16 augusti 2012. EMIR har som krav att samtliga derivat skall rapporteras till ett transaktionsregister.

Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisk innebär att kommunen inte kan finansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår.

Riskaptit

Riskaptit avser graden av risk, på en bred nivå, som ett företag eller annan enhet är villig att acceptera för att nå sina mål.

Ränterisk

Ränterisk avser risken att en ränteuppgång ökar finansieringskostnaden i utestående lån.

STIBOR

Stockholm Interbank Offered Rate (STIBOR) är en referensränta som visar ett genomsnitt av de räntesatser som ett antal banker verksamma på den svenska penningmarknaden är villiga att låna ut till varandra på utan säkerhet under olika löptider. STIBOR 3M är referensräntan för 3 månader.